

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania E. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 stycznia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie obciążając odwołującego się kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie E. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 9 sierpnia 2012 r. odmawiającej prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 18 grudnia 2017 r. oddalił apelację od powyższego wyroku oraz nie obciążył wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 378 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji i brak odniesienia się

do zakresu zaskarżenia oraz naruszenie art. 233 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dowolną ocenę materiału dowodowego, w szczególności przez odmówienie wiarygodności zeznaniom wszystkich świadków i innych dowodom powołanym przez wnioskodawcę (ujawnionym w toku sprawy), w zakresie, w jakim stwierdzają, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 stycznia 1984 r. do 26 marca 1987 r. wykonywał pracę traktorzysty (praca na stanowisku kierowcy ciągnika wykazanym w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dział VIII poz. 3 (praca kierowców ciągników, kombajnów) oraz w okresie od 1 stycznia 1990 r. do 30 listopada 1991 r. wykonywał pracy traktorzysty i kierowcy kombajnu.

Skarżący podniósł ponadto zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest: art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 ust. 1 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w związku z wykazem A, Dział VIII, pkt 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, przez nieustalenie prawa do emerytury dla ubezpieczonego spełniającego w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 r., warunek posiadania co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach, a także przez błędną wykładnię tych przepisów polegającą na przyjęciu, że praca kierowcy ciągnika (traktorzysty) i kierowcy kombajnu (kombajnisty) nie jest pracą w szczególnych warunkach, pomimo że była wykonywana w transporcie, ale w gospodarstwie rolnym.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił koniecznością rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych i rzetelnych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane.

Ponadto odwołujący się wskazał, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zwłaszcza rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, dotyczących kwalifikacji pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika) jako pracy w szczególnych warunkach, pomimo że była wykonywana w transporcie w gospodarstwie rolnym.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Rozpoznanie skargi następuje bowiem tylko z przyczyn

kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Za prawidłową motywację wniosku nie można zatem uznać powtórzenia ogólnych sformułowań ustawy przewidujących okoliczności uzasadniające przyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania. Tym bardziej nie uzasadnia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołanie się przez skarżącego na jakiekolwiek okoliczności, które w jego ocenie uzasadniają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W świetle powyższego stwierdzić należy, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi, powołując się na „konieczność rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy naruszenia przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegającego na przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych i rzetelnych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń Sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane”. Takie okoliczności nie są bowiem w myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. żadną z przesłanek warunkujących przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zaangażowanie Sądu Najwyższego może motywować jedynie oczywista zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), a występowanie tej przesłanki uzasadniać to, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo. Zwrócić należy przy tym uwagę, że jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, iż skarga jest oczywiście uzasadniona, powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). W wyżej przytoczonym wniosku ubezpieczonego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie można zaś doszukać się również takiej argumentacji.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga natomiast wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, czy postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08). Z pewnością za taką argumentację nie można zaś uznać jedynych faktycznie w tym zakresie stwierdzeń zawartych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że istnieje potrzeba wykładni bliżej nieokreślonych przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze „dotyczących kwalifikacji pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika) jako pracy w szczególnych warunkach, pomimo że była wykonywana w transporcie w gospodarstwie rolnym”. Jedynie na marginesie można wskazać, że odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) w trakcie prac polowych, a nie w transporcie, odpowiada rozumieniu przepisów przedstawianemu w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; z dnia 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093; z dnia 5 maja 2016 r., III UK 121/15, LEX nr 2080883; z dnia 5 maja 2016 r., III UK 132/15, LEX nr 2052411; z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499; z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032; z dnia 9 lutego 2017 r., III UK 66/16, LEX nr 2238701; z dnia 16 lutego 2017 r., II UK 730/15, LEX nr 2252207; z dnia 23

lutego 2017 r., I UK 43/16, LEX nr 2258058; z dnia 23 lutego 2017 r., I UK 76/16, LEX nr 2252218; z dnia 17 maja 2017 r., III UK 122/16, LEX nr 2321922; z dnia 8 listopada 2017 r., III UK 210/16, LEX nr 2428257, czy z dnia 27 czerwca 2018 r., I UK 168/17, LEX nr 2565795), wobec czego nie ma podstaw do przyjęcia, że nadal istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa w tym zakresie.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 102 k.p.c.).